

[Else-Merete Ross.]
heder for udøvende kunstnere. Men jeg ville foretrække, at det skete i tilknytning enten til de udøvende kunstneres uddannelsesinstitutioner, f. eks. i forbindelse med teaterakademiet og filmsakademiet, der kunne forvalte stipendier o. lign., eller gennem særlige-fonds tilknyttet teatre, landsdelsorkestre o. lign.; men det må naturligvis drøftes nærmere.

Det tredje spørgsmål drejer sig om de faste finanslovsydelse og hædersgaver. I bemærkningerne til den gældende lov står der om hædersgaver, at de kan ydes til kunstnere som samfundets største anerkendelse — 10 til forfattere, 10 til bildende kunstnere og 2 til komponister — og de kan først opnås, når vedkommende er ca. 50 år eller derover. Nu er det jo ikke givet, at der på ethvert tidspunkt er 22 kunstnere, som samfundet synes skal have denne største anerkendelse. Min fornemmelse er, at man, når en hædersgave bliver ledig, helt automatisk lader den, man synes er bedst kvalificeret blandt dem, der får den mindre, faste ydelse på finansloven, rykke op og få den store hædersgave. Det er ligesom blevet et krav, at hver gang en hædersgave bliver ledig, skal én avancere til den højere ydelse. Det er muligt, vi skal bibeholde denne advancementsform; men i så fald synes jeg, ydelsen skulle have et andet navn. Hædersgaven burde efter min terminologi være noget, der blev uddelt i ganske særlige, exceptionelle tilfælde, eventuelt i form af en stor engangsydelse. Jeg synes, man kunne kalde det en folkets taknemlighedsydelse eller noget i den retning. Da det ikke er min mening, at der skal stilles færre midler til rådighed for kunstnerne, kunne man tænke sig, at en ledig hædersgave konverteredes til tre af de årlige, mindre statsydelse. Ikke mindst inden for de bildende kunstneres rækker er der langt flere, som både er værdige til og har behov for at få del i de årlige, statslige ydelser, end der nu er mulighed for.

Jeg ved, at nogle af dem, der har fået hædersgave, har frasagt sig de job, hvorved de ellers tjente til livets ophold, for ved hjælp af hædersgaven at koncentrere sig helt om deres kunstneriske opgave; for andre har det derimod ikke været tilfældet. Repræsentantskabet har fået pålagt den

særlige opgave at gøre indstilling til ministeren om livsvarige ydelser. Det gælder hver gang om at indstille den bedst kvalificerede. Er der nu to eller flere tilsyneladende lige kvalificerede, så føler jeg mig, som digteren Poul Møllers licentiat, splittet op i flere indbyrdes diskuterede dele, og en af disse dele anlægger altid en social og økonomisk vurdering: hvem har økonomisk mest behov for hjælpen? Det burde ikke være det afgørende. Men er det alligevel ikke rimeligt eller i hvert tilfælde forståeligt, at økonomiske betragtninger kommer til at spille en rolle? Man ved, at for den ene vil størstedelen af den årlige ydelse alligevel tilfalde skattevæsenet, medens det i det andet tilfælde virkelig bliver en stabilisering af vedkommendes økonomi.

Jeg vil bede ministeren se på den svenske ordning, hvorefter den livsvarige ydelse til kunstnere sættes i et vist forhold til den skattepligtige indtægt og derved varierer i op- eller nedadgående retning i forhold til, hvad kunstneren har tjent på anden måde. Der fastsættes et beløb som minimum for, hvad en betydelig kunstner bør have at leve for. Jeg tør på ingen måde anbefale dette system, men ville dog finde det rimeligt, at vi indhentede oplysninger om, hvordan man i Sverige reagerer på denne ordning.

De 3-årige stipendier er nu som grundlæggende princip forbeholdt de yngre kunstnere mellem 20 og 30 år. Behovet for disse stipendier kan lige så godt findes i andre aldersgrupper. Jeg tror ikke, man skal opretholde så faste bestemmelser, men overlade til udvalget inden for den fastsatte beløbsramme selv at skønne over, hvor det er bedst at give stipendier, hvor det vil være bedre at give beløbet som en engangsydelse eller såkaldte produktionspræmier, og hvor det vil være bedst at købe eller bestille et større kunstværk, selv om legatudvalget derved kommer ind på indkøbsudvalgets område. Dette skulle ikke bare gælde udvalget for den bildende kunst, men for alle tre udvalg. Jeg tror, man skal have så stor tillid til udvalgene, at man kan give dem mulighed for den mest hensigtsmæssige fleksibilitet, kort sagt give dem friere hænder.

Ved revisionen af loven vil jeg bede ministeren medtage en klar definition af be-